

NADER ECOLOGISCH ONDERZOEK

Locatie: Lorentzhof fase 2
Lammenschansweg 2-6
te Leiden

Opdrachtgever: VORM Ontwikkeling B.V.
Schiehaven 13
3024 EC ROTTERDAM

Contactpersoon: De heer N. E. J. Smook
Telefoonnummer: +31 (0)10 642 13 00

Uitgevoerd door: KP Adviseurs BV

Projectnummer: 230093-E02

Opgesteld door: De heer F. van Schie, BSc.

Paraaf:

Gecontroleerd door: De heer A. Brinkman, BSc.

Paraaf:

Versie rapportage: Definitief

Datum: 26 september 2023

 +31 (0)348 47 80 50

 Dorpstraat 50
3411 AG Lopik

 info@kp-adviseurs.nl

 www.kp-adviseurs.nl

SAMENVATTING

Ter plaatse van de herontwikkelingslocatie 'Lorentzhof fase 2' aan de Lammenschansweg 2-6 te Leiden hebben wij een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de huismus, de gierwaluw, gebouwbewonende vleermuizen en de steenmarter.

Dit nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied waarbij sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden zijn voorzien. Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de Wet natuurbescherming. Dit omdat bij deze werkzaamheden mogelijk verblijfplaatsen van beschermde soorten verloren kunnen gaan.

De resultaten van het nader onderzoek worden hieronder samengevat:

- Er zijn geen nestplaatsen of andere beschermde functies van de huismus aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen nestplaatsen van de gierwaluw aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen zomer-, kraam-, paar- of massawinterverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes vastgesteld binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen steenmarters, of een verblijfplaats van deze soort, aanwezig binnen het plangebied.

Het aanvragen van een ontheffing voor de Wet natuurbescherming is niet nodig omdat er geen leefgebied of verblijf/nestplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	1
	1.1 Aanleiding.....	1
	1.2 Doel en onderzoeksvraag.....	1
2	WETTELIJKE KADER	2
3	BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP	3
	3.1 Plangebied.....	3
	3.2 Beschrijving plangebied.....	3
	3.3 Voorgenomen ingreep.....	3
	3.4 Voorgaande onderzoeken	3
4	ONDERZOEKSOPZET	4
	4.1 Huismus.....	4
	4.2 Gierzwaluw	4
	4.3 Vleermuizen	4
	4.4 Steenmarter	5
5	RESULTATEN	6
	5.1 Huismus.....	6
	5.2 Gierzwaluw	6
	5.3 Vleermuizen.....	7
	5.3.1 Voorjaaronderzoek	7
	5.3.2 Najaaronderzoek	8
	5.4 Steenmarter	9
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10
	6.1 Conclusie bevindingen	10
	6.2 Aanbevelingen.....	10
	6.3 Zorgplicht	10
7	VERANTWOORDING EN GELDIGHEID.....	11
	7.1 Verantwoording	11
	7.2 Geldigheidsduur.....	11
8	LITERATUUROPGAVE.....	12

BIJLAGEN

1. Overzichtstekeningen
2. Foto's onderzoekslocatie

1 INLEIDING

In opdracht van Vorm Ontwikkeling B.V. is door KP Adviseurs BV een nader ecologisch onderzoek naar de huismus, de gierzwaluw, gebouwbewonende vleermuizen en de steenmarter uitgevoerd ter plaatse van herontwikkelingslocatie 'Lorentzhof Fase 2' aan de Lammenschansweg 2-6 te Leiden.

1.1 Aanleiding

Dit nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied, waarbij sloop-, kap- en nieuwbouwwerkzaamheden zijn voorzien. In de Wet natuurbescherming staat beschreven dat bij het uitvoeren van deze werkzaamheden rekening gehouden moet worden met beschermde soorten. Uit de quickscan van KP Adviseurs (kenmerk: KP230093-E01) blijkt dat huismussen, gierzwaluwen, gebouwbewonende vleermuizen en de steenmarter een verblijf- of nestplaats kunnen hebben binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Omdat de werkzaamheden schadelijke effecten kunnen hebben op deze soorten, is een nader onderzoek uitgevoerd.

1.2 Doel en onderzoeksvraag

Het doel van dit nader ecologisch onderzoek is om vast te stellen of beschermde soorten gebruik maken van het plangebied en op welke wijze zij dit dan doen.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt bepaald of voor de geplande werkzaamheden een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is. Hierbij worden onderstaande deelvragen beantwoord:

- Zijn er nesten, vaste rustplaatsen en/of foerageergebieden van de huismus aanwezig binnen of nabij het plangebied?
- Zijn er nesten van de gierzwaluw aanwezig binnen of nabij het plangebied?
- Zijn er zomer-, kraam-, paar- en/of massawinterverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig binnen of nabij het plangebied?
- Maken vleermuizen gebruik van foerageergebieden of vliegroutes binnen of nabij het plangebied?
- Is er een verblijfplaats/functioneel leefgebied van de steenmarter aanwezig binnen of nabij het plangebied?
- Moet op basis van de onderzoeksresultaten een ontheffing op de Wet natuurbescherming worden aangevraagd?

2 WETTELIJKE KADER

De Wet natuurbescherming voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten. De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

- artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten;
- artikel 3.5 Habitatrictlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I;
- artikel 3.10: Andere (nationale) soorten;

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In tabel 1 zijn de verboden per beschermingsregime opgenomen.

Tabel 1: verboden per beschermingsregime

Artikel Wnb	Soorten	Verboden
3.1	Vogelrichtlijn	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten/eieren Lid 3. Wegnemen van nesten Lid 4. Eieren rapen/onder zich hebben Lid 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op staat van instandhouding)
3.5	Habitatrictlijn	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk verstoren Lid 3. Eieren rapen of vernielen Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.
3.10	Nationale soorten	Lid 1a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel a) Lid 1b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel a) Lid 1c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel B).

3 BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP

3.1 Plangebied

Het plangebied ligt in de provincie Zuid-Holland. Het adres van het plangebied is Lammenschansweg 2-6 te Leiden. Een overzichtstekening van de onderzoekslocatie is te vinden in bijlage 1. In bijlage 2 zijn enkele overzichtsfoto's van het plangebied opgenomen.

3.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied is op dit moment in gebruik als opvang voor Oekraïense vluchtelingen (Lammenschansweg 6) en als circusschool (Lammenschansweg 4). De gebouwen zijn voorzien van bakstenen gevels en schuine pannendaken. Alleen het rioolgemaal is voorzien van een spouwmuur met open stootvoegen. Het buitenterrein is deels verhard (parkeerplaats en schoolplein) en deels begroeid met diverse bomen, struiken en kruidige planten. De locatie is volledig omheind en omringd door gebouwen, wegen, bomenrijen en een kanaal. Het terrein direct ten noorden en oosten van de locatie is vrijwel volledig bebouwd (woningen). Ten westen van de locatie bevindt zich de Lammenschansweg dat voorzien is van diverse bomenrijen. Het totale plangebied heeft een oppervlakte van circa 7.500 m².

3.3 Voorgenomen ingreep

De opdrachtgever is van plan om het plangebied te herontwikkelen waarbij de aanwezige gebouwen worden gesloopt, het terrein wordt heringericht en nieuwbouw (woningen) wordt gerealiseerd.

3.4 Voorgaande onderzoeken

Voor zover bekend zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie in het verleden geen soortgerichte onderzoeken uitgevoerd.

4 ONDERZOEKSOPZET

4.1 Huismus

Het onderzoek naar de huismus wordt uitgevoerd volgens het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en het Kennisdocument Huismus. Deze documenten beschrijven het minimum aantal inventarisaties en de juiste periode voor het inventariseren van de verschillende functies die het plangebied zou kunnen hebben voor huismussen.

Tijdens de veldbezoeken wordt gelet op:

- Territorium-indicerend gedrag zoals roepende (zingende) / vechtende mannetjes, parende huismussen.
- Nest-indicerend gedrag zoals in- en/of uitvliegende dieren bij een nestplaats, of dieren die nestmateriaal bij zich hebben.
- Sporen zoals mest en uitstekend nestmateriaal die duiden op nestplaatsen in gebouwen (onder dakpannen, in nissen en onder dakgoten).

Het nader onderzoek naar huismussen omvat:

- Twee observatierondes in de periode van 1 april t/m 15 mei 2023.

4.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar de gierzwaluw wordt uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw. Dit kennisdocument beschrijft de methodes en perioden van inventarisatie van gierzwaluwen. Tijdens de veldbezoeken wordt gelet op in- en uitvliegen, laagvliegende en gierende gierzwaluwen.

Het nader onderzoek naar gierzwaluwen omvat:

- drie observatierondes in de periode van 15 mei t/m 15 juli 2023, met minimaal 10 dagen tussenperiode en één observatieronde in de periode 20 juni t/m 7 juli 2023;
- de observatierondes worden 's avonds, tussen 2 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang en tijdens goede weersomstandigheden uitgevoerd.

4.3 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2021. Dit protocol beschrijven de minimale onderzoeksinspanningen en de juiste periode voor het onderzoek naar vleermuizen. Tijdens het onderzoek wordt gekeken naar de verschillende functies die het plangebied zou kunnen hebben voor vleermuizen.

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar verschillende soorten verblijven met elk hun eigen functie (zomerverblijven, paarverblijven, kraamkolonies en winterverblijven). Binnen een type verblijf gebruiken vleermuispopulaties een (vaste) cyclus van meerdere, dicht bij elkaar gelegen verblijfplaatsen, waartussen ze geregeld verhuizen. Vleermuizen zijn ook zeer trouw aan deze verblijfplaatsen en gebruiken ze meestal elk jaar opnieuw.

De onderzoeksinspanning wordt gericht op de mogelijke functies zomerverblijf, kraamkolonie, paarverblijf en winterverblijf voor de in de eerder uitgevoerde quickscan genoemde soorten.

Daarnaast wordt tijdens de inventarisaties aandacht besteed aan de aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebieden.

Het nader onderzoek naar vleermuizen omvat:

- drie observatierondes in de periode van 15 mei t/m 15 juli 2023: twee avondrondes en één ochtendronde, met minimaal 20 dagen tussenperiode en minimaal één ronde in juni;
- twee observatierondes in de periode van 15 augustus t/m 1 oktober 2023, met minimaal 20 dagen tussenperiode;
- twee observatierondes in de periode van 1 augustus t/m 10 september 2023 ten behoeve van de inventarisatie naar massawinterzwermen, met minimaal 10 dagen tussenperiode.

Uit de eerder uitgevoerde ecologische quickscan blijkt dat onderstaande functies kunnen worden uitgesloten. Daarom wordt er in de onderzoekstrategie geen rekening gehouden met deze functies.

- verblijfplaatsen in bomen (geen geschikte holtes in de bomen binnen het plangebied);
- essentiële vliegroutes (geen lijnvormige groenstructuren binnen het plangebied).

De veldinventarisaties worden uitgevoerd door deskundige ecologen met behulp van zaklampen, fotocamera's, batdetectors (Petterson D240X/ Batlogger m2) en opnameapparatuur.

4.4 Steenmarter

Het nader onderzoek naar de steenmarter wordt uitgevoerd conform de Handreiking kleine marterachtigen (2017). Dit wordt gedaan door middel van het plaatsen van minimaal vier cameravallen in zogenoemde 'struikrovers'. Deze struikrovers worden verspreid over het plangebied op de meest kansrijke plekken geplaatst. De meest kansrijke plekken betreffen mogelijke schuilplaatsen, zoals struiken en opstallen, en mogelijke looproutes naar deze schuilplaatsen.

De struikrovers (gecodeerd S1 t/m S4) worden in het noordelijke deel van het plangebied, nabij het rioolgemaal, geplaatst. De camera's worden minimaal 6 weken ingezet in de periode 15 mei tot en met 30 juni 2023. Er zijn in totaal vier bezoeken uitgevoerd om de beelden uit te lezen en om de SD-kaarten en batterijen te vervangen.

5 RESULTATEN

Het veldonderzoek is uitgevoerd in de periode 1 april 2023 tot en met 1 oktober 2023 uitgevoerd. In dit hoofdstuk zijn de resultaten per type onderzoek beschreven. De resultaten van het veldonderzoek worden weergegeven in bijlage 1.

5.1 Huismus

In tabel 2 zijn de uitvoeringsdata van het onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus opgenomen. Hierbij zijn ook de klimatologische omstandigheden tijdens het veldonderzoek weergegeven.

Tabel 2: Uitvoering huismusonderzoek

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Temp (°C)	Windrichting	Windkracht (Bft)	Bewolking	Neerslag
4-4-2023	9:15-10:15	1	6	O	1	Helder	Droog
7-4-2023	9:00-10:00	1	8	NW	3	Bewolkt	Droog
21-4-2023	9:00-10:00	1	10	O	2	Bewolkt	Droog
7-5-2023	9:00-10:00	1	8	NW	3	Bewolkt	Droog

Gedurende de veldinventarisaties zijn geen huismussen waargenomen binnen het plangebied. Enkel op circa 100 meter afstand ten westen van het plangebied zijn in de Bloemistenlaan diverse huismussen gehoord. Deze bevinden zich op ruime afstand van het plangebied vandaan. Tijdens de inventarisaties zijn geen actieve huismusnesten, nestindicerend gedrag of vaste rust- en foerageerplaatsen aangetroffen binnen het plangebied of de directe omgeving daarvan.

5.2 Gierzwaluw

In tabel 3 zijn de uitvoeringsdata van het onderzoek naar de aanwezigheid van de gierzwaluw opgenomen. Hierbij zijn ook de klimatologische omstandigheden tijdens het veldonderzoek weergegeven.

Tabel 3: Uitvoering gierzwaluwonderzoek

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Temp (°C)	Windrichting	Windkracht (Bft)	Bewolking	Neerslag
23-5-2023	20:00-21:45	2	12	N	4	Licht bewolkt	Droog
4-7-2023	20:30-22:00	2	16	W	4	Bewolkt	Droog
7-7-2023	20:20-22:20	1	25	O	3	Helder	Droog
15-7-2023	20:30-22:00	1	18	ZW	3	Bewolkt	Droog

Gedurende de veldinventarisaties zijn op diverse momenten enkele hoog overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Tijdens het einde van de inventarisaties, rond zonsondergang, verspreiden deze gierzwaluwen zich naar de omgeving rondom het plangebied. Er zijn geen individuen waargenomen die de bebouwing binnen het plangebied aantikten, of de bebouwing in vlogen. Mogelijk nestelen gierzwaluwen in gebouwen aan de Lorentzkade ten zuiden van het plangebied.

Tijdens het gierwaluwonderzoek zijn er geen gierwaluwnesten aangetroffen binnen of nabij het plangebied.

5.3 Vleermuizen

5.3.1 Voorjaaronderzoek

In tabel 4 zijn de uitvoeringsdata van het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen opgenomen. Hierbij zijn ook de klimatologische omstandigheden tijdens het veldonderzoek weergegeven. In bijlage 1a worden de observatiepunten van het voorjaaronderzoek weergegeven. In verband met de grootte van het plangebied, en om minimaal 75% van het plangebied te kunnen onderzoeken, zijn de inventarisatierondes op meerdere momenten in de onderzoeksperiode uitgevoerd.

Tabel 4: Uitvoering voorjaaronderzoek vleermuizen

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Temp (°C)	Windrichting	Windkracht (Bft)	Bewolking	Neerslag
23-5-2023	21:45-00:15	8	11	N	3	Licht bewolkt	Droog
24-5-2023	02:35-05:35	4	10	W	1	Licht bewolkt	Droog
6-6-2023	22:05-00:35	1	18	N	1	Licht bewolkt	Droog
24-6-2023	02:15-05:15	2	13	Z	1	Helder	Droog
5-7-2023	22:00-00:30	3	16	W	2	Bewolkt	Droog
7-7-2023	22:05-00:35	2	23	NO	2	Licht bewolkt	Droog
13-7-2023	21:55-00:25	3	16	ZW	2	Bewolkt	Droog
14-7-2023	02:35-05:35	2	15	ZW	2	Licht bewolkt	Droog
15-7-2023	21:55-00:25	1	17	NW	1	Bewolkt	Droog

Tijdens de eerste avondrondes op 23 mei en 6 juni 2023 is alleen de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze soort werd regelmatig foeragerend langs de bomen aan de Lammenschansweg en langs het water aan de Lorentzhof waargenomen. Er zijn geen activiteiten waargenomen binnen het plangebied. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

Tijdens de tweede avondrondes op 5 juli, 7 juli, 13 juli en 15 juli 2023 zijn drie vleermuissoorten waargenomen, namelijk de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Zowel de gewone als de ruige dwergvleermuis werd regelmatig foeragerend waargenomen. De watergang ten oosten van de Lammenschansweg 6 wordt regelmatig gebruikt als foerageergebied. De laatvlieger is enkel sporadisch overvliegend waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

Tijdens de ochtendbezoeken van 24 mei, 24 juni en 14 juli 2023 was het rustiger dan de voorgaande avondrondes en zijn enkel sporadisch foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen ter plaatse van de watergang ten oosten van het plangebied. Er zijn ter plaatse van de bebouwing geen aantikkende/invliegende individuen of verblijfplaatsen aangetroffen.

Tijdens het voorjaaronderzoek zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Ook rondom het plangebied, ter plaatse van de Lammenschansweg, Zoeterwoudsesingel en Lorentzkade, zijn voor zover onderzocht geen beschermde functies waargenomen.

5.3.2 Najaaronderzoek

In tabel 5 zijn de uitvoeringsdata van het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen opgenomen. Hierbij zijn ook de klimatologische omstandigheden tijdens het veldonderzoek weergegeven. In bijlage 1b zijn de looproutes van het najaaronderzoek weergegeven. In verband met de grootte van het plangebied, en om minimaal 75% van het plangebied te kunnen onderzoeken, zijn de inventarisatierondes op meerdere momenten in de onderzoeksperiode uitgevoerd.

Tabel 5: Uitvoering najaaronderzoek vleermuizen

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Temp (°C)	Windrichting	Windkracht (Bft)	Bewolking	Neerslag
2-8-2023	00:00-02:00	2	15	ZW	2	Licht bewolkt	Droog
5-8-2023	00:00-02:00	2	14	W	1	Licht bewolkt	Droog
17-8-2023	21:00-02:00	2	19	NO	3	Bewolkt	Droog
20-8-2023	21:00-02:00	1	19	N	1	Helder	Droog
21-8-2023	20:50-02:00	1	19	NW	2	Helder	Droog
7-9-2023	20:15-23:15	2	23	ZO	4	Licht bewolkt	Droog
11-9-2023	20:05-23:05	1	20	ZW	2	Bewolkt	Droog (met korte motregen)
12-9-2023	20:10-23:10	1	25	ZO	2	Helder	Droog

De eerste inventarisatieronde naar massawinterverblijfplaatsen is op 2 augustus en op 5 augustus 2023 uitgevoerd. Langs het plangebied, ter plaatse van de bomenrij aan de Lammenschansweg, zijn enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gedurende deze rondes zijn geen zwermende vleermuizen waargenomen. Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats.

Tijdens de combinatie rondes van de eerste paarrondes en de tweede massawinterrondes zijn rond het plangebied enkele baltzende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vlogen in zuidelijke en oostelijke richting en hebben verder geen binding met het plangebied. Het paarterritorium bevindt zich waarschijnlijk in de Lorentzkade, buiten het plangebied. Gedurende de inventarisaties zijn ook geen zwermende individuen waargenomen. In het plangebied zijn vrij weinig activiteiten waargenomen, op enkele overvliegende en kort foeragerende gewone dwergvleermuizen na.

Tijdens de tweede paarrondes van 7 september, 11 september en 12 september 2023 zijn er geen tot weinig baltsgeluiden gehoord. Ook tijdens deze inventarisaties zijn weinig activiteiten waargenomen. Enkel ter plaatse van de aanwezige bomen en struiken rondom het plangebied zijn enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn ook geen paarverblijfplaatsen of zwermactiviteiten aangetroffen.

Tijdens het najaarsonderzoek zijn geen paar- of massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Op ruim 75 meter ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis, maar heeft verder geen binding met het plangebied. Er is geen aanleiding om te verwachten dat er in het paarseizoen beschermde functies aanwezig zijn in het plangebied.

5.4 Steenmarter

Het onderzoek naar de steenmarter is in de periode 15 mei 2023 tot en met 30 juni 2023 uitgevoerd. In onderstaande tabel zijn de uitvoeringsdata en klimatologische omstandigheden van de observatierondes opgenomen. De locaties van de struikrovers zijn opgenomen in een overzichtstekening in bijlage 1a. De foto's van de locaties van de struikrovers zijn opgenomen in bijlage 2.

Tabel 6: Uitvoering onderzoek steenmarter

Datum	Tijdstip	Activiteit
19-5-2023	13:00-15:00	Verkenning terrein en plaatsen struikrovers met camera's
31-5-2023	11:00-12:00	Wisselen batterijen en SD kaarten en inlezen beelden
8-6-2023	14:00-15:00	Wisselen batterijen en SD kaarten en inlezen beelden
22-6-2023	10:00-12:00	Verwijderen struikrovers camera's en inlezen beelden

Op basis van het uitgevoerd onderzoek met de camera's, aangevuld met sporenonderzoek in het veld, zijn er geen marterachtigen waargenomen in het plangebied. De waarnemingen betroffen vooral egels, huiskatten, muizen en diverse zangvogels zoals de merel, de houtduif, de gaai en de koolmees. Vanwege te veel verstoring is struikrover S4 bij het tweede bezoek verplaatst naar een nieuwe locatie tegen de noordelijke plangebiedsgrens.

Na grondige analyse van alle camerabeelden is er een vrij helder beeld geschetst van het plangebied. Mede door het veelvoud aan camera perspectieven (in totaal 5 locaties), verdeeld over een periode van 6 weken, kan worden gesteld dat er een relatief "veelvoorkomend" leven heerst in het onderzochte deelgebied. Bovengenoemde soorten kwamen meerdere malen, op gezette tijden, voor op meerdere cameravallen. Het waarnemen van de soorten vanuit meerdere perspectieven geeft het gebied meer cohesie. Dit zorgt er voor dat er redelijkerwijs te concluderen valt dat er geen marters voorkomen in dit gebied: er zijn geen sporen van- of daadwerkelijke marters waargenomen.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Conclusie bevindingen

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van de locatie. Op basis van de onderzoeksresultaten worden de volgende conclusies getrokken:

- Er zijn geen nestplaatsen of andere beschermde functies van de huismus aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen nestplaatsen van de gierzwaluw aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen zomer-, kraam-, paar- of massawinterverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes vastgesteld binnen of nabij het plangebied.
- Er zijn geen steenmarters, of een verblijfplaats van deze soort, aanwezig binnen het plangebied.
- Het aanvragen van een ontheffing voor de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

6.2 Aanbevelingen

De onderzoekresultaten geven geen aanleiding voor het uitvoeren van vervolgacties. Aanbevolen wordt om de resultaten te delen met de betrokken partijen.

6.3 Zorgplicht

Naast de regelingen over beschermde soorten, is in de Wet natuurbescherming ook een algehele zorgplicht opgenomen. De zorgplicht geldt te allen tijde en voor alle flora en fauna, ongeacht eventuele beschermingsstatus en verkregen ontheffingen. De zorgplicht stelt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving.

Om aan de zorgplicht te voldoen zijn een aantal simpele en werkbare methoden beschreven. Dit betreft de volgende maatregelen:

- De werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang.
- Gebruik maken van gerichte lichtbronnen (afschermen aan de boven- en achterzijde).
- Het gebruik van licht na zonsondergang zo veel mogelijk beperken als het gebruik van licht niet te voorkomen is.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied controleren op (beschermde) dieren.
- Bij de aanwezigheid van (beschermde) dieren: deze de tijd gunnen om te vluchten.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en de directe omgeving controleren op broedende vogels (als de werkzaamheden tussen maart en augustus starten).
- Tijdens de werkzaamheden alert zijn op de aanwezigheid van (beschermde) dieren op en rond het terrein.
- Waar noodzakelijk de hulp van een deskundige inroepen.
- Als men beschermde soorten aantreft, altijd het advies van een deskundige inwinnen.

7 VERANTWOORDING EN GELDIGHEID

7.1 Verantwoording

KP Adviseurs BV is een onafhankelijk adviesbureau en verklaart hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben bij de uitkomst van het uitgevoerde onderzoek.

Deze rapportage is gebaseerd op een grote mate van kennis en ervaring binnen KP Adviseurs BV. Ondanks de grote zorgvuldigheid waarmee het veldwerk is uitgevoerd, is KP Adviseurs BV niet verantwoordelijk voor eventuele afwijkingen en voor de eventuele gevolgen daarvan.

Het is niet toegestaan dit rapport zonder schriftelijke toestemming van KP Adviseurs BV anders dan in zijn geheel (met inbegrip van bijlagen) te reproduceren.

KP Adviseurs BV is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

7.2 Geldigheidsduur

De bevoegde gezagen hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

"Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn."

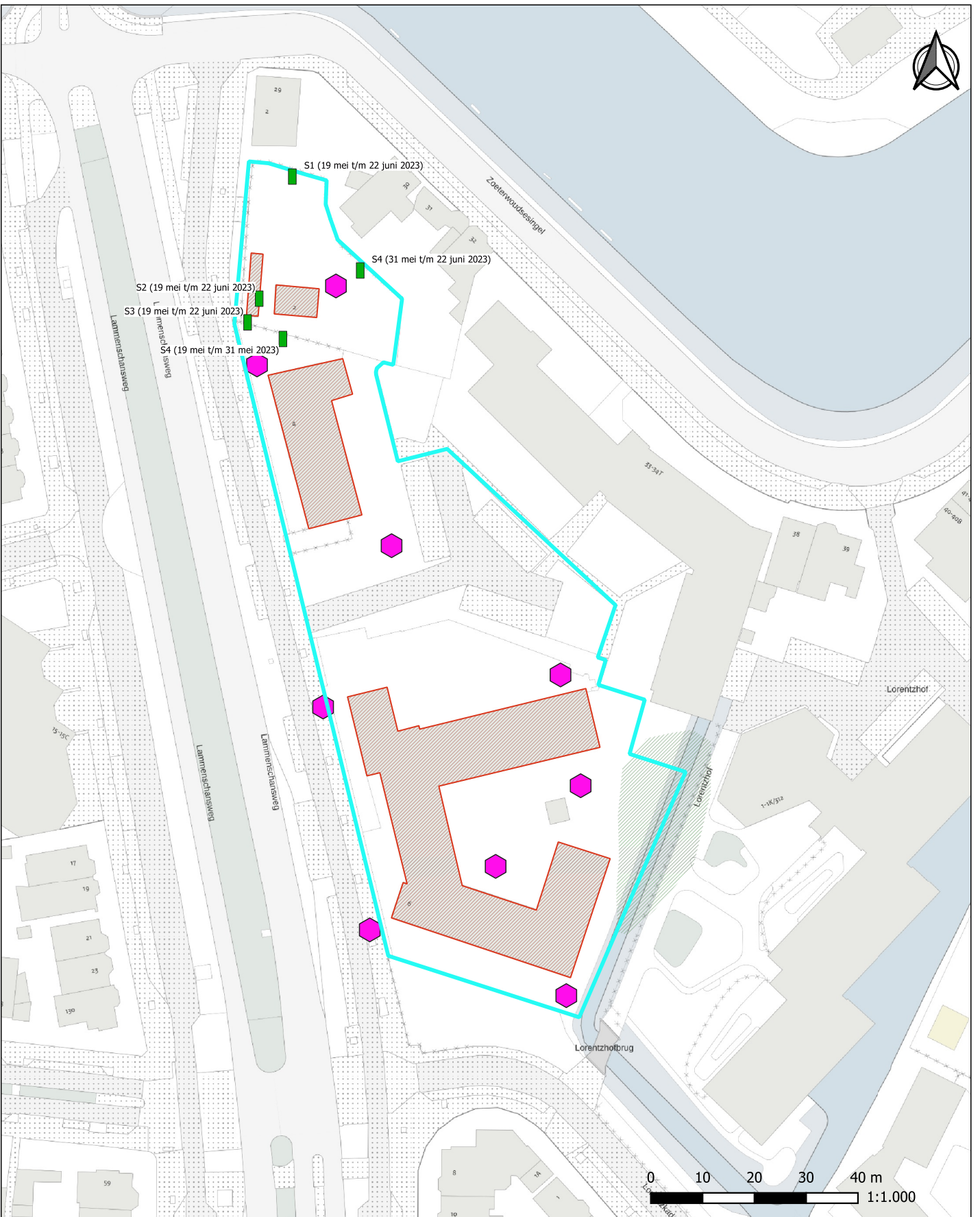
Voor onderzoeken waar alleen algemeen voorkomende soorten, de overige beschermde soorten van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

8 LITERATUUROPGAVE

- Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, Zoogdier vereniging, 11 oktober 2017
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, BIJ12, versie 1.0, juli 2017.
- Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, BIJ12, versie 1.0, juli 2017.
- Kennisdocument Huismus *Passer Domesticus*, BIJ12, versie 2.0, juni 2022.
- Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017), Netwerk Groene Bureaus.
- Vleermuisprotocol, Gegevensautoriteit natuur, Zoogdier vereniging, Netwerk Groene Bureaus, januari 2021.
- Wet natuurbescherming; <http://www.wetten.overheid.nl>.

BIJLAGE 1

OVERZICHTSTEKENINGEN

Renvooi

- te slopen bebouwing
- onderzoekslocatie
- foerageergebied
- locatie onderzoeker voorjaar
- struikrover

1:30.000

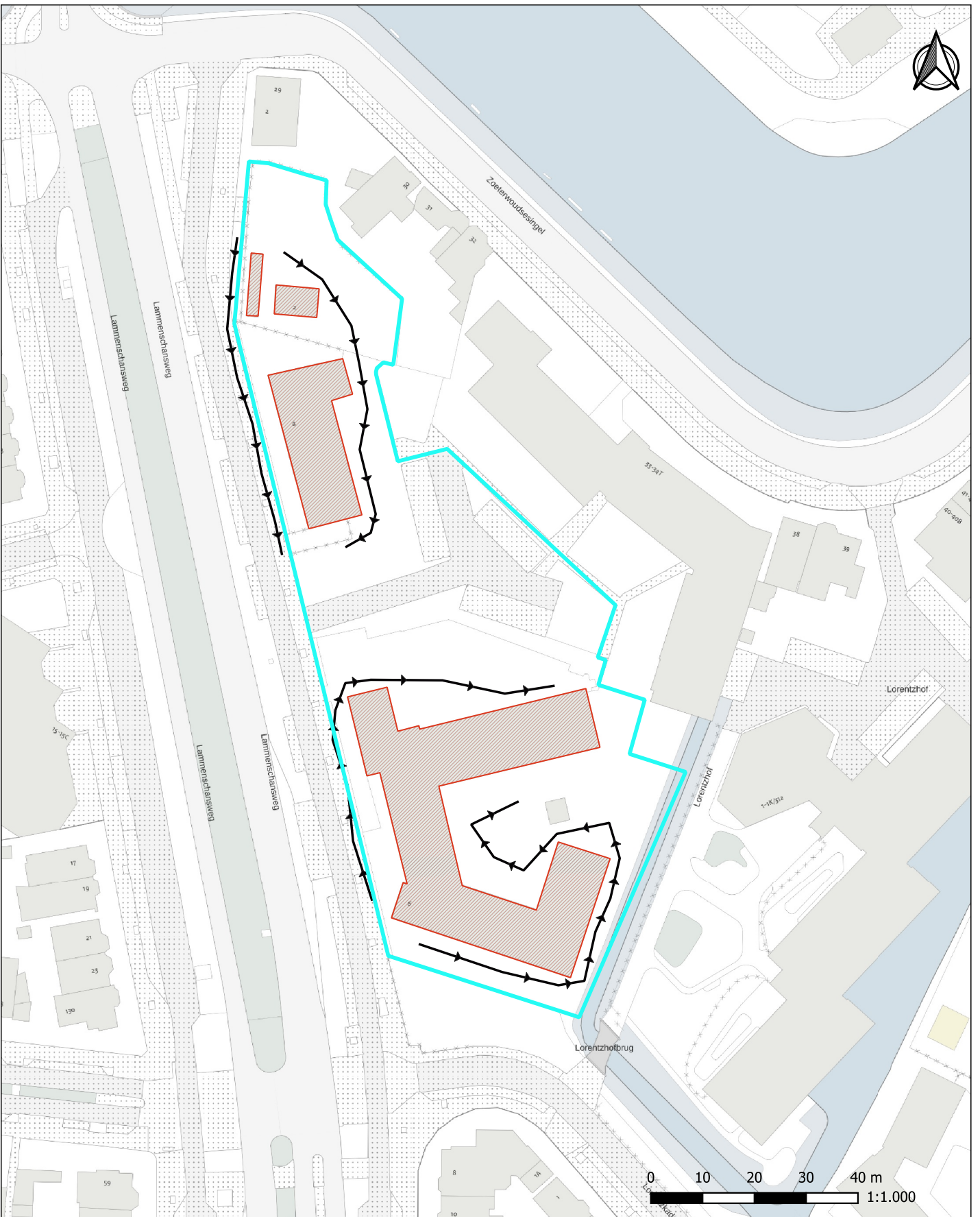
OVERZICHTSTEKENING ONDERZOEKSLOCATIE

Opdrachtgever: Vorm Ontwikkeling B.V.
 Locatie: Lorentzhof fase II te Leiden

Onderdeel: Nader ecologisch onderzoek (voorjaar)
 Project: 230093-E02
 Bijlage: 1a
 Datum tekening: 26 september 2023
 Papierformaat: A4
 Getekend: FvS

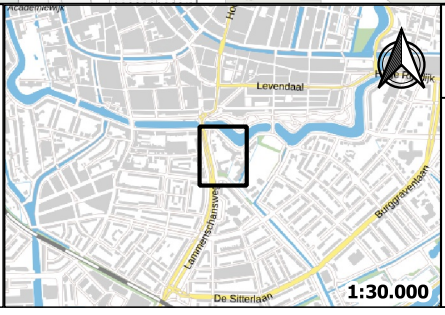

+31 (0)348 47 80 50
 Dorpsstraat 50
 3411 AG Lopik
 info@kp-adviseurs.nl
 www.kp-adviseurs.nl

Renvooi

- te slopen bebouwing
- onderzoeklocatie
- looproute onderzoeker najaar

OVERZICHTSTEKENING ONDERZOEKSLOCIATIE

Opdrachtgever: Vorm Ontwikkeling B.V.
 Locatie: Lorentzhof fase II te Leiden

Onderdeel: Nader ecologisch onderzoek (najaar)
 Project: 230093-E02
 Bijlage: 1b
 Datum tekening: 25 september 2023
 Papierformaat: A4
 Getekend: FvS

+31 (0)348 47 80 50
 Dorpsstraat 50
 3411 AG Lopik
 info@kp-adviseurs.nl
 www.kp-adviseurs.nl

BIJLAGE 2

FOTO'S ONDERZOEKSLOCATIE

Foto 1: aanzicht Lammenschansweg 4.

Foto 2: aanzicht Lammenschansweg 2 (rioolgemaal).

Foto 3: aanzicht parkeerplaats van Lammenschansweg 6.

Foto 4: aanzicht Lammerschansweg richting het zuiden, buiten het plangebied.

Foto 5: aanzicht binnenplaats van nr. 6.

Foto 6: aanzicht zuidelijke deel van nr. 6.

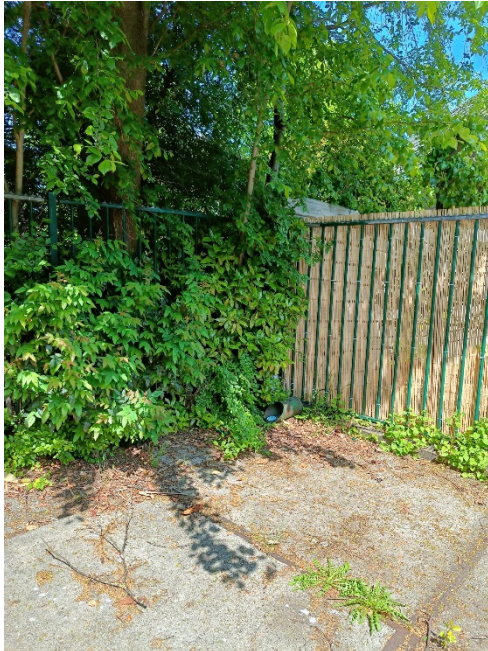

Foto 7: locatie struikrover S1.

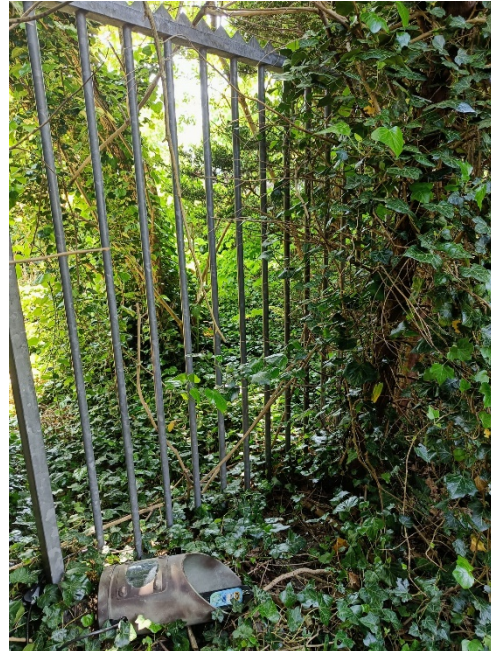

Foto 8: locatie struikrover S2.

Foto 9: locatie struikrover S3.

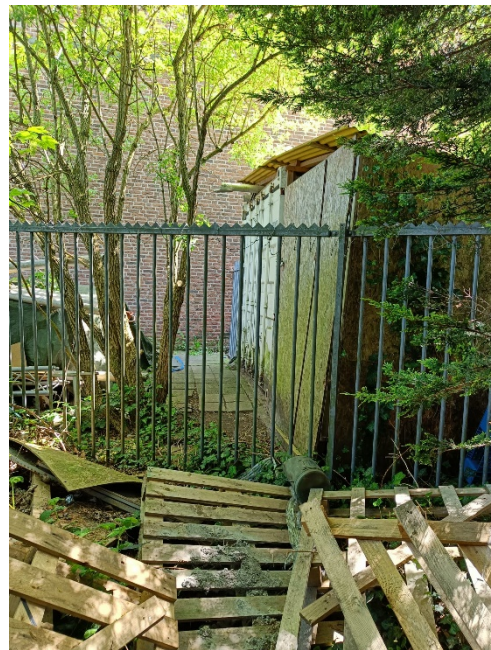

Foto 10: locatie struikrover S4.